

1. Farklılaştırılmış Öğretimin Kuramsal Temelleri

Eğitimde bireysel farklılıkların öneminin artması sonucu pek çok araştırmacı tarafından araştırma konusu olan **farklılaştırılmış öğretim**; alan teorisyenleri tarafından

bir araç,
bir tutum,
bir yaklaşım,
bir felsefe,
bir program uyarlama stratejisi,
bir organizasyon stratejisi veya
bir sınıf yönetimi modeli
olarak ifade edilmektedir.

Tüm öğrenciler farklıdır ve farklılaştırmayı destekleyen öğretmen, sınıfındaki çeşitli öğrenme ihtiyaçlarını daha iyi ele almasına ve yönetmesine yardımcı olan farklı stratejiler kullanmalıdır.

- » **Piaget**'in **bilişsel gelişim** kuramına,
- » **Vygotsky**'nin **yakınsal gelişim** alanına
- » **Gardner**'in **çoklu zekâ** kuramına,
- » **beyin temelli öğretim** araştırmalarına,
- » **öğrenme stillerine** dayanmaktadır.

Jean Piaget

Öğrencilerin art arda zihinsel temsillerin parçalanması ve yeniden yapılandırılması yoluyla nasıl öğrendiklerini ortaya çıkaran **ilk kişi Jean Piaget**'tir.

Piaget'e göre çocuk, dünya üzerinde hareket ederek ve dünyaya ilişkin yaptığı kavramsallaştırmaları birbirine bağlayarak öğrenir.

Lev Vygotsky

Vygotsky'e göre; **Yakınsal gelişim** alanını, çocuğun bağımsız çalışma yoluyla yapabildiği gerçek **gelişim seviyesi** ile bir **yetişkin veya akranlarıyla iş birliği** içindeyken yapabileceği potansiyel gelişim seviyesi arasındaki mesafe olarak açıklamaktadır.

Vygotsky'nin sosyal gelişim yapılandırmacı öğrenme teorisinin ilkeleri şöyledir;

- I. Öğretmenden öğrenciye-öğrenciden öğretmene doğru **iki taraflı** olarak öğrenmeyi teşvik eden sosyal etkileşimler önem taşımaktadır.
- II. Öğrenme sürecinde bireyin kendisinden daha bilgili birine (**öğretmen, koç veya akıl hocası**) ihtiyacı bulunmaktadır.
- III. Öğrenciler kendilerinin ulaşabilecekleri veya bir rehber eşliğinde başarabilecekleri **bir görev üzerinde** çalıştıklarında daha etkili bir şekilde öğrenirler.

Gardner' a göre;

- **çoklu zekâ** kuramına,
- **beyin temelli öğretim** araştırmalarına ve
- **öğrenme stillerine** dayanmaktadır .

Howard Gardner

Benjamin Bloom

Bloom' a göre;

Hatırlama, Kavrama, Uygulama, Analiz, Sentez ve Değerlendirme olmak üzere altı **üst düzey düşünme becerisi**nden hareketle öğretmenlerden derslerin

- uygunluğunu
- karmaşıklığını

göz önünde bulundurmalarını beklemektedir.

Farklılaştırmayı destekleyen öğretmen, **öğretim sürecini Bloom'un taksonomisi ile uyumlu hâle getirebilir ve süreç ilerledikçe öğrencilerin anlayışını derinleştirebilir.**

Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımının Temel İlkeleri:

- » Güçlü bir sınıf topluluğu,
 - **grup üyelerinin her biri için öğrenmeyi destekler.**
- » Nitelikli öğretim programı
 - **her sınıfa özeldir.**
- » Öğrenciler için ulaşılabilir görevler,
 - **grup içerisindeki bireysel farklılıkları dengeler,**
 - **tüm öğrencilerin kapasitesine saygı gösterir.**
- » Tüm öğrenciler için
 - **yüksek öğrenme hedefleri içerir.**
- » Süreç içerisinde devam eden değerlendirme
 - **duyarlı öğretim hakkında bilgi verir.**
- » Farklılaştırılmış bir sınıfta, öğrencilerin **kendi özel ihtiyaçları** için tasarlanmış **görevler** üzerinde benzer bir hazırlık düzeyine sahip **akranlarıyla** çalışmaları gereken zamanlar vardır.
- » Esnek sınıf yönetimi, bir sınıftaki tüm öğrenciler için **farklılaştırma ve etkili öğrenme için gerekli yapı ve açıklık dengesini** sağlar.

Neden Farklılaştırılmış Öğretim?

- ☺ Farklılaşmayı destekleyen öğretmenler, **sınıfta bir iş birliği atmosferi** yaratmaya yardımcı olarak **zaman ve kaynakları esnek ve yaratıcı** bir şekilde kullanabilirler.
- ☺ Farklılaştırılmış öğretim, farklılıkları barındıran bir topluluk olarak **sınıfı destekler**. Tüm öğrencilerin **başarılı olabileceği ve fayda elde edebileceği bir ortamın oluşmasına** olanak tanır.
- ☺ Farklılaştırılmış bir sınıfta öğrenciler birbirlerinden
 - » **hazırbulunuşluk,**
 - » **ilgi alanları** ve
 - » **öğrenme profillerine**göre önemli ölçüde farklılaşırlar.
- ☺ Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmen, sınıftaki **her öğrencinin öğrenme potansiyelini en üst düzeye çıkarmak** için bu farklılıkları hesaba katmak zorundadır.
- ☺ Farklılaştırılmış öğretim, öğretmenin öğrenme ortamındaki **farklı öğrenme stillerini destekleyerek** ve **öğrenci farklılıklarını** dikkate alarak **öğrenmenin içeriğini ve sürecini planlamasına** olanak tanır. Ayrıca **grup öğrenimini teşvik eder** ve **bireysel ya da bağımsız öğrenme** için fırsatlar yaratılabilir.
- ☺ Öğrencilerinin öğrenme ihtiyaçlarının farkında olan öğretmenler, onların **en iyi öğrenecekleri yollar hakkında verimli seçimler** yapmalarına yardımcı olur.

